

Anmälan mot Byggnadsnämnden och Tekniska nämnden i Karlstads kommun angående handläggningen av ett bygglovsärende

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO den 23 juni 2004 klagade BRF Målaren (förening- en) genom AA på Karlstads kommun med anledning av handläggningen av ett ärende om bygglov för en återvinningsstation. Av anmälan framgick i huvudsak följande.

Efter en ansökan från Tekniska verken i Karlstads kommun beviljade Byggnadsnämnden i Karlstads kommun i april 2002 bygglov för en återvinningsstation på en fastighet i Karlstad. Återvinningsstationen uppfördes under våren 2002 på en plats som enligt detaljplanen var avsedd för allmän plats, park eller plantering. Förening- en överklagade beslutet till länsstyrelsen, som upphävde bygglovet den 29 september 2003 på grund av bristande kommunikering i ärendet. Byggnadsnämnden överklagade till länsrätten som den 28 november 2003 avvisade överklagandet. Länsrättens beslut vann laga kraft.

Föreningen hade i en skrivelse den 16 oktober 2003 begärt att stadsbyggnads- kontoret som tillsynsmyndighet enligt plan- och bygglagen skulle agera i anledning av det upphävda bygglovet. Vid tiden för anmälan till JO stod återvinningsstation- en ännu kvar. Varken stadsbyggnadskontoret eller byggnadsnämnden vidtog några åtgärder trots förfrågningar. Påminnelser med begäran om svar sändes utan att annan information om handläggningen lämnades än en upplysning om att stads- byggnadskontoret och tekniska verken hade haft täta kontakter i ärendet. Förening- en ansåg att då bygglovet var upphävt, var det inte möjligt för stadsbyggnadskon- toret att ändra uppfattning och anse att återvinningsstationen inte var bygglov- spliktig och därmed legitimera att den fick stå kvar.

Föreningen skrev också till tekniska verken om placeringen av återvinningsstation- en. I en tjänstemannaskrivelse daterad den 4 april 2003 med förslag till beslut i tekniska nämnden anfördes att tekniska verken inte såg skäl att flytta återvinnings- stationen. Tekniska nämnden beslutade utan motivering att föreningens skrivelse inte föranledde någon åtgärd. Det finns ingen dokumentation som visar att

föreningens skäl för en avveckling eller flyttning av stationen har prövats eller att behovet av en återvinningsstation har utretts. Föreningen fick del av beslutsförslaget först efter särskild begäran. Föreningen fick därefter besked att tekniska nämnden skulle behandla frågan om det upphävda bygglovets den 17 mars 2004. Föreningen fick även denna gång först efter särskild begäran ta del av beslutsförslaget. En skrivelse från föreningen kom inte ledamöterna tillhanda förrän dagen före sammanträdesdagen och då först efter föreningens påpekande. Tekniska nämndens beslut den 17 mars 2004 om återremittering av ärendet motiverades inte. Nämnden beslutade den 19 maj 2004 att ignorera det upphävda bygglovets och låta stationen stå kvar utan bygglov.

Föreningen ifrågasatte vidare om det var korrekt att tekniska nämnden fattade beslut i en fråga som redan avgjorts genom lagakraftvunnet beslut av länsstyrelsen och länsrätten.

Utredning

Byggnadsnämnden i Karlstads kommun anmodades att göra en utredning och yttra sig beträffande nämndens handläggning av ärendet efter länsstyrelsens beslut den 29 september 2003. Remissvaret innehöll bl.a. följande.

Eftersom byggnadsnämnden av länsstyrelsen uppenbarligen bedömts som besvärberättigad får stadsbyggnadskontoret i uppdrag av byggnadsnämnden att överklaga beslutet. Så sker 2003-10-16 med begäran att senast 2003-10-31 få komma in med de skäl som anförs mot beslutet. Länsrätten beviljar stadsbyggnadskontorets begäran.

2003-10-17 diarieförs ett brev från Brf Målaren till stadsbyggnadschefen, där föreningen bl.a. yrkar att återvinningsstationen omedelbart avvecklas.

2003-11-28 beslutar länsrätten att avvisa överklagandet med motivering att byggnadsnämnden inte är besvärberättigad. I beslutet anges att tekniska verken, den egentliga sakägaren i målet, har avstått från att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att föra dess talan i länsrätten. Enligt uppgift var anledningen till detta att tekniska verken avsåg att själv föra samtal med föreningen i ärendet. Eftersom länsrätten avvisat överklagandet står alltså länsstyrelsens beslut att upphäva bygglovets fast.

2003-10-17 diarieförs en skrivelse (mail) från Brf Målaren med begäran att återvinningscentralen avvecklas.

2003-12-11 diarieförs en skrivelse (mail) från Brf Målaren med yrkandet att återvinningscentralen avvecklas.

2004-01-21 diarieförs en skrivelse (mail) från Brf Målaren med begäran om svar på vissa frågor.

2004-01-30 Byggnadsnämndens ordförande besvarar skrivelsen från 2003-12-11 (diariefört 2004-02-04).

2004-02-09 diarieförs en skrivelse från Brf Målaren till byggnadsnämnden (mail daterat 2004-02-05) med begäran om svar på frågor om återvinningsstationen.

2004-02-09 diarieförs en skrivelse från Brf Målaren med begäran om svar på frågor om återvinningsstationen.

Med anledning av skrivelser från Brf Målaren hålls 2004-07-05 ett möte på stadsbyggnadskontoret mellan Brf Målarens ordförande AA, förste stadsjuristen BB,

tekniske chefen CC och stadsbyggnadschefen DD. Avsikten med mötet var att om möjligt ena parterna i frågan. Någon enighet var inte möjlig att uppnå.

I PBL 8:1-2 finns uppräknat de åtgärder som kräver bygglov. Återvinningsstationer finns inte bland de uppräknade åtgärder som kräver bygglov. Meningen är att PBL skall vara tydlig och inte medge tolkningar. Det som inte är uppräknat kräver således inte bygglov.

I PBL 8:21 anges att ”även om en åtgärd inte kräver lov enligt 1-9 §§, skall byggnadsnämnden, om det begärs, pröva frågan om lov till åtgärden. Bestämmelserna i denna lag om lov skall tillämpas i ärenden enligt första stycket.” Tekniska verken har begärt sådan prövning om lov för ett stort antal återvinningsstationer. Prövningen resulterade i bygglov för samtliga stationer. Byggnadsnämndens bedömningsgrunder för att bevilja bygglov finns redovisade i nämndens överklagande av länsstyrelsens beslut.

Bygglovet för återvinningsstationen är upphävt. Alltså finns inget bygglov längre. Ärendet är upphävt men inte återförvisat till byggnadsnämnden för ny handläggning. Punkt och slut. Tekniska verken har inte lämnat in någon ny ansökan om bygglov.

Återvinningsstationer kräver inte bygglov. Byggnadsnämnden kan inte tvinga tekniska verken att söka bygglov för en åtgärd som inte kräver bygglov.

Byggnadsnämnden kan inte heller tvinga tekniska verken att ta bort en prydligt anordnad återvinningsstation som enligt tekniska verken behövs i området. Det kan noteras att återvinningsstationen --- är anordnad på samma planmässiga förutsättningar som personbilsparkeringen i parken (på område för allmän plats, park eller plantering) och som utnyttjas av bl.a. Brf Målarens bostadsrättshavare.

Brf Målaren har angett tre alternativa lägen för återvinningsstationen, samtliga också belägna på parkmark, men med placering så att inte Brf Målarens bostadsrättshavare skulle kunna se den. Invid dessa platser finns emellertid andra bostadsrättshavare som har sina bostäder.

Brf Målaren hävdar att återvinningsstationen uppförts på annan plats än den som markerats på karta i bygglovet. På den markerade platsen för återvinningsstationen, på kartan som hör till bygglovet, finns ingen återvinningsstation uppförd och man kan därför se det så, att bygglovet i detta stycke inte har utnyttjats. Den utvidgning som skett av den sedan ett antal år befintliga återvinningsstationen är, i analogi med tidigare ställningstagande om vad som kräver bygglov, inte bygglovpliktig.

Föreningen kommenterade remissvaret.

Bedömning

Den 29 september 2003 upphävde Länsstyrelsen i Värmlands län på grund av bristande kommunikering det av byggnadsnämnden tidigare meddelade bygglovet. I länsstyrelsens beslut angavs inte att ärendet återförvisades till byggnadsnämnden. Det kan emellertid konstateras att beslutet inte gav uttryck för något ställningstagande i själva sakfrågan. Länsstyrelsens beslut kan därför inte förstås på annat sätt än att byggnadsnämnden haft att handlägga tekniska verkens ansökan på nytt. Enligt 8 kap. 21 § första stycket plan- och bygglagen (1987:10), PBL, gäller att byggnadsnämnden om det begärs skall pröva frågan om lov även om åtgärden inte kräver lov. Byggnadsnämnden skulle alltså, efter att länsstyrelsens beslut hade vunnit laga kraft, utan dröjsmål ha återupptagit handläggningen av ansökningen. Nämnden hade då att iaktta bestämmelserna om kommunikering i 8 kap. 22 § PBL och därefter fatta beslut i frågan om bygglov.

Efter länsstyrelsens beslut begärde föreningen hos byggnadsnämnden att återvinningsstationen skulle avvecklas med hänvisning till att bygglov saknades. Föreningens framställan måste anses innefatta en begäran om ingripande enligt bestämmelserna i 10 kap. PBL. Byggnadsnämnden skall, enligt 10 kap. 1 § första stycket PBL, ta upp frågan om påföljd eller ingripande enligt det kapitlet så snart det finns anledning att anta att en överträdelse har skett av bestämmelserna om byggande i lagen eller av någon föreskrift eller något beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. Enligt praxis bör emellertid frågan om bygglov klarläggas innan en byggnadsnämnd beslutar om ett föreläggande att riva eller rätta något som olovligen uppförts (jfr RÅ 1995 ref 36).

Jag är sammanfattningsvis kritisk till byggnadsnämndens handläggning av ärendet och förutsätter att nämnden snarast meddelar beslut i ärendet.

Jag har inte funnit anledning att vidta någon åtgärd med anledning av anmälan i övriga delar.

Ärendet avslutas.